

'Nova Urbo'

UNUECO TRANS ĈIUJ KULTUROJ

En ĉi tiu numero de „NU” ni kore rememoras la homon, kiu grave kontribuis ke nia E-lingva versio de la tre divastiĝinta internacia magazino aperas hodiaŭ same kiel tiuj aliaj en kelkdeko da lingvoj. En ĉijara aprilo p. Korytkowski celebrus sian 70an naskiĝdaton.

Georgo Korytkowski (1945-1998)

Franciskano Georgo (Jerzy) Korytkowski vivis en usona urbo New Brunswick kiam la fondinto de Fokolaro, Chiara Lubich venis oficiale al Novjorko, en majo 1997. Tiam naskiĝis la ideo – demandi ŝin ĉu *Citta Nuova / New City* (la oficiala revuo de Fokolaro Movado) povas publikigi ankaŭ en nia Internacia Lingvo. La programo de tiu mallonga vizito estis ege streĉa: Ch. Lubich estis invitita paroli en la ĉefa UN-oficejo, poste veturis al alia ŝtato ricevi honoran doktorecon, sekve oni planis aliajn renkontiĝojn kiel tiu kun islama komunumo kaj ties gvidantoj. Kiel do ni povus ŝin kontakti kaj informi pri nia E-propono?

Tial ni ekvidis nur unu ŝancon: veturi al *Mariapolis Luminosa* (nordamerika Fokolar-urbeto) kie Ch. Lubich pasigos unu tagon kun usonaj kaj eksterlandaj gastoj. Ni telefonis al p. Georgo kaj proponis ke tiucele ni renkontiĝu eble en Luminosa (li venu el New Jersey kaj ni el Kanado). Li, entuziasma esperantisto, tuj konsentis. J. Korytkowski studis en Romo, tie doktoriĝis pri juro kaj pri internacia komunikado, li parolis flue la italan – do ni pensis ke li estas la plej taŭga persono por prezenti nian iniciaton. Tamen tio ne estis facila, ĉar al Luminosa venis pli ol du mil homoj, ne nur el Usono sed ankaŭ el Kanado, Meksikio, Karaiba Insularo kaj Mezameriko. Baldaŭ post nia alveno al Luminosa, p. Georgo interparolis kun Pasquale Foresi, unu le ĉefaj kunlaborantoj de Ch. Lubich. Poste ni ĝoje ricevis la respondon, ke "Jes, Chiara Lubich aprobis ke ni publikigu *Citta Nuova / New City* ankaŭ en Esperanto!" Tiun mesaĝon transdonis al mi Andre Weiss, kiu antaŭ jaroj migris el Luksemburgo kaj estis tiam Fokolar-gvidanto por Kanado. Do, nia veturo al Novjorko estis tre sukcesa kaj pro tio p. Georgo meritas nian dankemon.

Jerzy Korytkowski naskiĝis la 19an de aprilo 1945 en vilaĝo Supy, bjalistoka regiono kaj en sia junaĝo lernis en franciskana seminario. Tie oni baldaŭ malkovris lin tre talenta studento, ĉiam preta helpi lernadon al aliaj kolegoj. Pro liaj optimismo kaj sprita humoro, ĉiuj ŝatis Georgon. En majo 1970 Jerzy iĝis sacerdoto kaj post universitataj studoj doktoriĝis pri juro kaj teologio. Poste oni sendis lin al Romo, kie li i instruis en Internacia Kolegio kaj trovis ankaŭ tempon por esperantista agado kaj por partopreno en diversaj E-eventoj. D-ro Korytkowski verkis popular-sciencajn librojn kaj argumentis logike ke Esperanto estas la plej taŭga lingvoponto en la nuntempa kaoso. Tiuj libroj ankoraŭ aĉeteblas tra vaste konataj ret-vendejoj. Ili estis tradukitaj al kelkaj lingvoj. Jen la du titoloj en Esperanto:

1. Ekumenismo kaj internacilingva problemo (eld. en Svislando, 1973)
2. Internacia lingva komunikado en la Eklezio kaj nuntempa mondo (eld. Ritmo en Pollando 1986)

Se ekzistas iu listo de E-poliglotoj, certe tie povus esti ankaŭ lia nomo. P. Georgo flue parolis en pola, angla, esperanto, latina, rusa, hispana lingvoj kaj povis komuniki en la franca, nederlanda kaj germana. En 1984 li estis delegita al usona ŝtato Novjerzejo kie celebradis Meson en tri lingvoj: angla, pola kaj hispana. Tie li laboris kiel juristo kaj ankaŭ deĵoris en hospitaloj. Vojaĝante al Kanado, p. Georgo kelkfoje vizitis nian domon kaj niaj infanoj tre ŝatis lin aŭskulti. Ili tiam frekventis bazlernejon kaj ĝuis lian parolon en kelkaj lingvoj. Pastro Korytkowski rakontis interese pri vojaĝoj, pri diversaj landoj kaj lingvoj kaj kiel bone Esperanto utilas en internaciaj kontaktoj. Lia tipe franciskana simpleco kaj modesto agordis nin ĉiujn amikece kaj tiam Esperanton eĉ mia edzino ŝatis.

Mi ekmiris kiam p. Georgo menciis pri sia plano partopreni Universalan E-kongreson en Aŭstralio. Tre longa distanco de Nordameriko... kaj li eĉ tiel aranĝis la vojaĝon, ke sume li povu ĉirkaŭflugi la terglobon. Mi ne sciis ke ĝi estis lia lasta granda revo, ĉar li estis malsana je ren-kancero kaj mortis sekvajare - la 18an de decembro, nur en sia 53-a vivjaro. Kaj mi bedaŭrinde preterlasis fari fotojn kiam li ĉeestis kun ni kaj ravigis niajn infanojn rakonte pri beleco de la mondo kaj pri valoro de nia Internacia Lingvo. Restis nur memoro pri lia amikeca rideto kaj kortuŝa impreso, kiun al ni postlasis tiu serena franciskana animo. Kaj nun, per ĉi tiu artikoleto, ni povas nur esprimi dankon ke inter tiom da valoraj homoj, kiujn ni povis renkonti per Esperanto, troviĝas ankaŭ Georgo Korytkowski.

"Ni amu homojn antaŭ ol estos jam tro malfrue" – skribis poeto.

Jay Shafer instruis pri dezajno sed por akiri pli da mono, li decidis kromlabori vespere kiel kasisto en vendejgo. “Plimulto de la perlaborita mono sufiĉis nur por lui loĝejon. Tio ne valoris mian tutan penadon” – li ekpensis. Konklude (laŭ praktika devizo: “*Malgranda, sed mia*”) Jay decidis ne plu pagi luadon kaj translokiĝis al ligna dometo.

Kie malpli fariĝas pli

Komence li konstruis dometon 'granda' je 9m² kiun li povis veturigi de unu loko al alia. Por vivi en ĝi, li devis redukti plimulton de siaj posedaĵoj, kiuj (surprize) montriĝis tute senbezonaĵoj. Tion li nur poste malkovris: “*Vidu, ni ofte fariĝas senvolaj viktimoj de reklamaj kaptiloj. Oni ĉiam provas nin konvinki ke ni ne povas vivi sen aĉetadi pli kaj pli multe da diversaj objektoj.*” Lia mini-domo vekis grandan intereson kaj preterpasantoj demandis Jay kiel eblas vivi en tiel malgranda budo. Post tiaj interparoloj Jay komprenis, ke eble nun aperis surhorizonte precipa “misio” por li: konsciigi homojn ke ni povas vivi pli trankvile sen amasa malŝparado de materialoj. Se ni kontentas vivi pli modere, tiam la vivo montriĝos malpli streĉa kaj pro tio – ankaŭ pli feliĉa. Por antaŭenigi sian ideon, J. Shafer komencis veturadi kun sia dometo kaj ekvidis, ke multaj homoj interesiĝas pri la ebleco vivi kun malmultaj posedaĵoj. “*Vivante en tiel eta domo, vi disponas fakte pri unu ĉambro kiu povas enhavi nur kelkajn bazajn objektojn. Do vi mem devas decidi kio estas vere necesa.*” – li diris.

Tian mini-domon vi povas starigi en ĝardeno, apud familia domo aŭ fiksi sur radoj kaj ĝui liberecon: uzi ĝin kiel moviĝantan loĝejon, per kiu vi povas veturi kaj viziti belajn regionojn. Survoje vi renkontas multajn homojn, inter kiuj troviĝos tiuj interesitaj pri la originala vivstilo (ĵaluzinde "libera kiel birdo" – ili pensus). Kaj tiel la ideo mem disvastiĝas. Dum sia vojaĝado J. Shafer prezentas ekspoziciojn kaj distribuas la instru-materialojn. Kiam pli multe da interesitoj pretis realigi la novan ideon praktike, aperis la ebleco produkti kaj vendi la reklamitajn dometojn. Tiucele Jay fondis kelkpersonan firmaon kaj nomis ĝin *Tumbleweed*. La entrepreno prosperis (nur en kelkaj jaroj ĝi kreskis 7-oble) kaj aliĝis diversaj kunlaborantoj. Por tiuj kapablaj mem konstrui, Jay verkis libron kun diversaj domet-modeloj. Tie troviĝas indikoj kiel tion fari per simplaj materialoj, uzante preskaŭ senkoston ekipaĵon.

Tiel naskiĝis lia sekva entrepreno: „Four Lights Tiny House Co” (*4-Luma Firmao de Etaj Domoj*) pere de kiu li realigis jam pli grandan projekton. Ekestis tiel la unua **'Vilaĝo de Etaj Domoj'**. Sekve, la 50-jara Shafer komencis pensi pri alia aventuro. Tiucele li li iniciatis la “Movadon de Etaj Domoj - MdED” (Tiny House Movement). Filozofio de tiu movado signifas vivi simple kaj ĝui liberecon. La bezono akiri pli da tempo - per simpligita vivstilo, sen nervostreĉoj kaj proksime al la naturo - fariĝas la signo de niaj febrecaj tempoj. Rezulte, la ideo pri malgrandaj (aŭ eĉ pri la tre etaj) domoj populariĝas jam en aliaj landoj de Eŭropo kaj en Japanio.

Shafer tiel priskribas la avantaĝon de tiu situacio: „*Fine ni havas tempon por fari tion, kion ni ŝatas. Mi persone povis reveni al tiuj okupoj pri kiuj mi pensis delonge, kiel ekz. ĝui pli longan libertempon, veturojn, ni pli ofte gustumas manĝaĵojn en diversaj restoracioj. Kompreneble nun mi povas pasigi pli da tempo kun mia familio. Kiam ni geedziĝis kaj naskiĝis nia infano, ni vivis en sufiĉe granda domo. Nun, en nia eta domo la filo jam estas 4-jara kaj ni bezonas iom pli da spaco. Do ni ofte ludas ekstere, ĝuante la naturon kaj freŝaeron. Krome, mi kun la edzino reduktas nian superfluaĵajn posedaĵojn kelkfoje dum jaro. En tia medio, ni pasigas kune multe da tempo kaj sentas nin reciproke tre proksimaj*”.